

IPARJOGVÉDELMI ÉS SZERZŐI JOGI SZEMLE

Megjelenik kéthavonta

20. (130.) évfolyam, 3. szám
Megjelent: 2025. június

Kiadja a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala

Felelős kiadó:
Farkas Szabolcs

Felelős szerkesztő:
Girmann Zsuzsanna

Tervezőszerkesztő:
Plette Péter

Tördelőszerkesztő:
Mányoki Anna

Szerkesztőség:
Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala
1054 Budapest, Zoltán u. 6.
Levélcím: 1438 Budapest, Pf. 415
E-mail: szerkesztoseg@hipo.gov.hu
Telefon: 06 1 474 5767
www.sztnh.gov.hu

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt.
Postacím: 1900 Budapest
Előfizetésben megrendelhető az ország bármely postáján,
a hírlapot kézbesítőknél, a www.posta.hu WEBSHOP-ban
(<https://eshop.posta.hu/storefront/>),
e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu címen,
telefonon a 06 1 767 8262 számon,
levélben az MP Zrt. 1900 Budapest címen.

Külföldre és külföldön előfizethető a Magyar Posta Zrt.-nél:
www.posta.hu, WEBSHOP-ban (<https://eshop.posta.hu/storefront/>),
1900 Budapest, 06 1 767 8262, hirlapelofizetes@posta.hu

Egy szám ára: 3500 Ft
Egy évre: 19 500 Ft

SZTNH – 2025/3
HU ISSN
1587–5563

Szerkesztőbizottság:

*Dr. Baticz Csaba, Buzás-Fekete Blanka, Girmann Zsuzsanna,
Gyetvainé Virág Dóra, dr. Lábódy Péter, dr. Mikló Katalin,
dr. Sulyok Ádám, dr. Szakács Lilla Fanni, dr. Zábori Zoltán*

20. (130.) ÉVFOLYAM 3. SZÁM

IPARJOGVÉDELMI ÉS SZERZŐI JOGI SZEMLE

IPARJOGVÉDELMI ÉS SZERZŐI JOGI SZEMLE

20. (130.) ÉVFOLYAM 3. SZÁM

2025. június

Balla Melitta
Videójátékok szerzői jogi védelem alatt

Dr. Savanya Tamás
A mesterséges intelligencia fejlesztéséhez felhasznált, szerzői joggal védett adatok
használata az Európai Unióban és az Egyesült Államokban

Mezei Péter
Szócikkek az IJOTEN Internetes Jogtudományi Enciklopédia Szerzői jog és
iparjogvédelem rovatából – Jogkimerülés a szerzői jogban és az
iparjogvédelemben

Válogatás az Iparjogvédelmi Szakértői Testület szakvéleményeiből

Válogatás a Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményeiből

Könyv- és folyóiratszemle

Summaries

SZELLEMI TULAJDON NEMZETI HIVATALA

Tájékoztató szerzőinknek

Az Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle szerkesztősége örömmel fogad minden, a szellemi tulajdon védelmével foglalkozó írást. A beérkezett kéziratok a szerkesztőbizottság jóváhagyása esetén nyelvhelyességi és a kiadvány stílusához igazodó stilisztikai javítások után kerülnek publikálásra, amelyek nem érintik a mű tartalmi értékét. A kéziratot – a szerkesztőbizottság döntése alapján, az írás témája és mélysége szerint – a Tanulmányok, a Jogesetek, a Technikatörténet, a Fórum vagy a Hírek, események rovatban tesszük közzé. Az írás terjedelmét nem korlátozzuk, igen hosszú cikket esetleg két vagy több részben, egymást követő lapszámokban teszünk közzé a szerzővel történő egyeztetés után. Az egyes cikkekben kifejeződő állásfoglalásnak nem feltétlenül kell tükröznie a szerkesztőbizottság véleményét.

A Word vagy Rich Text formátumban készült kéziratokat e-mailben kérjük elküldeni az alábbi címek valamelyikére. Kérjük szerzőinket, hogy a szöveget ne formázzák, zárják balra, kiemelésként csak dőlt betűt alkalmazzanak, a címeket, alcímeket ne húzzák alá, a címhierarchiát lehetőleg számozással jelezzék. Tanulmányuk magyar és angol nyelvű összefoglalóját szíveskedjenek maximum 10 sorban mellékelni. A szövegben előforduló rövidítéseket, betűszókat első előfordulásukkor fel kell oldani. A hivatkozásokban kérjük az összes bibliográfiai adat (szerző, cím, kiadó, kiadás helye és éve, oldalszám, webcím) feltüntetését.

További kérdéseik esetén a szerkesztőség készséggel áll a rendelkezésükre (Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, 1054 Budapest, Zoltán u. 6., Girmann Zsuzsanna szerkesztő, szerkesztoseg@hipo.gov.hu, tel.: 06 1 474 5767.

TARTALOM

Videójátékok szerzői jogi védelem alatt	
BALLA MELITTA	7
A mesterséges intelligencia fejlesztéséhez felhasznált, szerzői joggal védett adatok használata az Európai Unióban és az Egyesült Államokban	
DR. SAVANYA TAMÁS	48
Szócikkek az IJOTEN Internetes Jogtudományi Enciklopédia Szerzői jog és iparjogvédelem rovatából – Jogkimerülés a szerzői jogban és az iparjogvédelemben	
MÉZEI PÉTER	81
Válogatás az Iparjogvédelmi Szakértői Testület szakvéleményeiből	99
- ISZT-11/2023 – Szakértői vélemény formatervezésiminta-oltalom kérdésében	99
Válogatás a Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményeiből	105
- SZJSZT-10/2022 – Sajtótermékek szerzői jogi védelme	105
- SZJSZT-11/2022 – Számítógépi programalkotás szerzői jogi megítélése	110
Könyv- és folyóiratszemle	124
- Mérő László: A pénz kettős természete. A pénz biológiája és pszichológiája (Dr. Osman Péter)	124
- Guido Tonelli: Matéria – A káprázatos illúzió (Dr. Osman Péter)	135
Summaries	148

A folyóiratban megjelenő tanulmányok a szerzők véleményét tükrözik, amely nem feltétlenül azonos a szerkesztőbizottság álláspontjával.

CONTENTS

Video games under copyright protection	
MELITTA BALLA	7
Artificial intelligence training with copyrighted data in the European Union and the United States	
DR TAMÁS SAVANYA	48
Entries from the copyright and industrial property section of the IJOTEN online legal encyclopedia – Exhaustion of copyright and industrial property rights	
PÉTER MEZEI	81
Selection from the expert opinions of the Body of Experts of Industrial Property	99
Selection of advisory opinions of the Body of Experts on Copyright	105
Review of books and periodicals	124
Summaries	148

CONTENT

Jeux vidéo protégés par le droit d'auteur MELITTA BALLA	7
Utilisation de données protégées par le droit d'auteur pour développer l'intelligence artificielle dans l'Union européenne et aux États-Unis DR TAMÁS SAVANYA	48
Entrées de la rubrique du droit d'auteur et de la propriété industrielle de l'encyclopédie de la science juridique en ligne IJOTEN – Épuisement des droits d'auteur et de propriété industrielle PÉTER MEZEI	81
Sélection des avis d'expert du conseil pour la protection de la propriété industrielle	99
Avis d'expert choisis du corps des experts en droits d'auteur	105
Revue des livres et périodiques	124
Summaries	148

INHALT

Videospiele unter Urheberrechtsschutz	
MELITTA BALLA	7
Nutzung urheberrechtlich geschützter Daten zur Entwicklung künstlicher Intelligenz in der Europäischen Union und den Vereinigten Staaten	
DR. TAMÁS SAVANYA	48
Einträge aus der Rubriken über das Urheberrecht und das gewerbliche Eigentum der online rechtswissenschaftlichen Enzyklopädie IJOTEN – Erschöpfung von Urheberrechten und gewerblichen Schutzrechten	
PÉTER MEZEI	81
Ausgewählte Expertisen des Expertenkollegiums für Gewerblichen Rechtsschutz	99
Ausgewählte Expertisen des Expertenkollegiums für Urheberrecht	105
Übersicht von Büchern und Zeitschriften	124
Summaries	148

SZÓCIKKEK AZ IJOTEN INTERNETES JOGTUDOMÁNYI ENCIKLOPÉDIA SZERZŐI JOG ÉS IPARJOGVÉDELEM ROVATÁBÓL

Mezei Péter

JOGKIMERÜLÉS A SZERZŐI JOGBAN ÉS AZ IPARJOGVÉDELEMBEN*

1. A JOGKIMERÜLÉS ELMÉLETE

Mi lehet a közös Ed Sheeran első, kiadatlan – ám Sheeran által az egyik barátjának ajándékozott – lemez példányának utólagos, aukciós értékesítése és egy újracsomagolt gyógyszer importálása között? A válasz a nemzetközi és európai uniós terminológiában az „*exhaustion*”, németül „*Erschöpfung*”, az Egyesült Államokban pedig hagyományosan „*first sale doctrine*” néven ismert jogkimerülés tétele. Habár a fenti értékesítések jogszerűsége több tényezón múlik (a fentiek közül valódi aggályok az újracsomagolt gyógyszerek kapcsán merülhetnek fel), ám a jogkimerülés tétele alapján a *jogosult köteles túrni az általa, illetve az ő engedélyével más személy által jogszerűen, adásvétel vagy a tulajdonjog bármely más átruházása útján forgalomba hozott áruk adott példányainak utólagos – akár haszonszerzési célú – terjesztését, amennyiben a műpéldány eredeti forgalomba hozatalához adott engedély fejében megfelelő díjazásban részesült*. A jogkimerülés tehát a szerzői műveket és/vagy szomszédos jogi tartalmakat magába foglaló műpéldányok, illetve az iparjogvédelmi oltalom alatt álló termékek – együttesen a továbbiakban áruk¹ – terjesztését teszi lehetővé engedély kérése és díj fizetése nélkül.² Ezenfelül azonban a jogkimerülés nem terjed ki más vagyoni jogokra vagy a személyhez fűződő jogokra.

A jogkimerülés az Egyesült Államokban a *fair use* doktrína mellett azon bíró alkotta tételek egyike, amelyet a szövetségi törvényhozás már 1909-ben elismert, s ily módon immáron több mint egy évszázada szervesen közreműködik az amerikai szerzői jogi – és azon túl

* A tanulmány a nyílt hozzáférésű IJOTEN Internetes Jogtudományi Enciklopédia (szerk. Jakab András és Fekete Balázs) Szerzői jog és iparjogvédelem rovatának (rovatszerkesztő: Grad-Gyenge Anikó, Pogácsás Anett) önálló szócikkjeként is megjelenik. Az IJOTEN szócikkjeinek létrehozását és széles körű elérhetőségét az SZTNH a folyóiratban való közléssel is támogatja. Az enciklopédia elérhetősége: www.ijoten.hu.

¹ A terminológiai különbségekre és a szűkös terjedelmi korlátokra tekintettel a szerzői jogi műpéldányokra és az iparjogvédelmi oltalom alatt álló termékekre átfogóan áruként hivatkozunk.

² Ez utóbbi alóli sajátos kivételt jelent a követőjog intézménye, amely különféle műpéldányok – meghatározott feltételek szerinti – továbbértékesítése esetére előírja a követőjogi díj megfizetését a szerzői mű eredeti jogosultja irányába, függetlenül a jogkimerülés alkalmazhatóságától. E vonatkozásban lásd: 1999. évi LXXVII. törvény 70. §; a Berni Unió Egyezmény 14ter cikk; Az Európai Parlament és a Tanács 2001/84/EK irányelve (2001. szeptember 27.) az eredeti műalkotás szerzőjét megillető követő jogról. OJ L 272, 13.10.2001, p. 32–36.

az iparjogvédelmi – gondolkodás fejlesztésében. Hasonlóképp, (legalább) egy évszázados múltra tekint vissza a védjegyjogi jogkimerülés az Egyesült Államokban.³

Az EGK, utóbb pedig az EU jogának a fejlődése szempontjából talán még szembetűnőbb a jogelv jelentősége. Az EGK-szintű szabályozást megelőzte a jogelv tagállami törvényekben, ítéletekben, sőt jogirodalmi forrásokban történő elismerése (az „*Erschöpfungslehre*” megszületése is egy német professzor, Joseph Kohler 1880-as monográfiájához köthető).⁴ Ugyanakkor a Római Szerződés által eredendően az EGK hatáskörébe nem utalt szellemi-tulajdon-védelem (a továbbiakban: IP) regionális szintű védelmét az Európai Bíróság áruk és szolgáltatások szabad áramlása vonatkozásában kifejtett jogfejlesztő tevékenységével alapozta meg a jogkimerülés tételére támaszkodva.⁵

Érdemét tekintve a jogkimerülés nem más, mint a jogosultak kizárólagos jogai, az adott áru tulajdonjogát megszerző személy, valamint a társadalom tagjai közötti egyensúly biztosításának egyik speciális eszköze.

A jogkimerülés tételének minden esetben van egy „nemzeti” és egy „nemzetközi” dimenziója, melyek logikusan arra fókuszálnak, hogy mi a jogi sorsa az elsőként belföldön, valamint külföldön jogszerűen forgalomba hozott műpéldányoknak, s azok vonatkozásában érvényesítheti-e a szerzői jogosult a kizárólagos terjesztési jogát. A nemzetközi (vagy legalább regionális) jogkimerülés tételét azonban csupán az országok egy csekély hányada fogadta el mindmáig. Ezek az országok rendre vagy elkötelezettek a szabad kereskedelem iránt (például Hollandia), vagy földrajzi elhelyezkedésükből kifolyólag a nyersanyagokhoz (jelen esetben a műpéldányokhoz) való korlátozottabb hozzáférésük okán (lásd például Új-Zélandot) támogatják a terjesztés jogának a földrajzi értelemben vett széles körű kimerülését.

A jelen szócikk a fenti dogmatikai kérdések mellett tömören áttekinti a jogkimerülés néhány aktuális, figyelemre méltó kérdését: az átalakító jellegű vizonteladásokat, a jogelv fenntartósági célokkal való átfedéseit és a digitális jogkimerülés dilemmáját.

³ Csúpan érdekesség, hogy az egyik legkorábbi fellebbviteli ítéletben is „magyar szál”. Lásd: Hunyadi Janos Corp. v. Steger, 285 F. 861 (1922).

⁴ *Joseph Kohler*: Das Authorrecht – Eine zivilistische Abhandlung. Verlag von Gustav Fischer, Jena, 1880, p. 139.

⁵ A szerzői jogban lásd: Deutsche Grammophon Gesellschaft mbH kontra Metro-SB-Großmärkte GmbH & Co. KG, 78/70. sz. ügy, ECLI:EU:C:1971:59. A védjegyjogban lásd: Établissements Consten S.à.R.L. és Grundig-Verkaufs-GmbH kontra Commission of the European Economic Community, 56/64 és 58/64. sz. egyesített ügyek, ECLI:EU:C:1966:41; Silhouette International Schmied GmbH & Co. KG kontra Hartlauer Handelsgesellschaft mbH, C-355/96. sz. ügy, ECLI:EU:C:1998:374. A szabadalmi jogban lásd: Centrafarm BV és Adriaan de Peijper kontra Sterling Drug Inc., 15/74. sz. ügy, ECLI:EU:C:1974:114; Merck & Co. Inc. kontra Stephar BV és Petrus Stephanus Exler, 187/80. sz. ügy, ECLI:EU:C:1981:180. A regionális jogkimerülés az EFTA-tagállamok viszonylatában is azonos módos alkalmazandó. Vö.: Mag Instrument Inc. kontra California Trading Company Norway, Ulsteen, Case E-2/97, [1997] EFTA Ct. Rep. 127.

1.1. Definíció

A jogkimerülés alapvetően egy jogi fikció, amelynek a tartalma országról országra változhat. A jelen szócikk szempontjából az alábbi négy fogalmi elemre helyezük a hangsúlyt:

1. a jogosult vagy az ő engedélyével más személy által
2. jogszerűen és a tulajdonjog átruházását eredményezően forgalomba hozott
3. konkrét árut annak jogszerű tulajdonosa
4. engedély nélkül továbbértékesítheti.⁶

Az elsőként említett fogalmi elemet az angolszász jogirodalom a „*doctrine of consent*” kifejezéssel jelöli,⁷ mely világosan arra utal, hogy az első forgalomba hozatal az eredeti vagy bármely származékos jogosultnak, illetve az ő engedélyével bármely harmadik személynek kell kezdeményeznie.⁸ Ugyanezen fogalmi elem része, hogy a jogosultnak lehetősége kell, hogy nyíljon arra, hogy ezen első értékesítésért cserébe a számára megfelelő díjazást köthesse ki a jogügylet feltételeként.⁹

A második fogalmi elem szerint egyrészt kizárólag az IP-törvényekben foglaltakkal összhangban álló módon, vagyis jogszerűen előállított áruk forgalomba hozatala fogadható el. A jogsértés eredményeként létrejött hamisított termékek, illetve jogellenesen forgalomba hozott (pl. lopás útján eltulajdonított, majd piacra dobott) példányok vonatkozásában a jogkimerülés nem értelmezhető, mert nincs ahhoz vezető, engedélyezett felhasználás. Ugyanez vonatkozik az engedéllyel keletkeztetett felhasználási jogot túllépő – például a mennyiségre vagy az időbeli hatályra vonatkozó kikötéssel ellentétben – létrehozott vagy forgalmazott műpéldányokra is, ahogy – ellentétes szerződéses kikötés hiányában – azokra a darabokra is, amelyeket a kiadó/nyomda legyártott, de tulajdonátruházás révén forgalomba még nem hozott (raktáron tartott).¹⁰

Másrészt kizárólag a tulajdonjog átruházásával járó forgalomba hozatal szolgálhat alapul a jogkimerülés segítségül hívásához. Így például a szerzői jog világában hamis bútoroknak a divatárubolt kirakatában történő elhelyezése,¹¹ a próbára vétel keretében történő birtokba

⁶ Melville B. Nimmer, *David Nimmer: Nimmer on Copyright*. Matthew Bender, 2013, §8.12[B][1][a] (online).

⁷ Guy Tritton: *Intellectual Property in Europe*. Sweet & Maxwell, London, 2002, p. 470–471.

⁸ Thomas Dreier, Gernot Schulze: *Urheberrechtsgesetz*. Vierte Auflage. C. H. Beck, München, 2013, §17 Rn. 31; Bacher Gusztáv: A védjegyoltalom kimerülése. In: Bacher Gusztáv, Csóti Tamás, Faludi Gábor, Ficsor Mihály, Gonda Imre, Gödölle István, Görög Márta, Halász Bálint, Jókúti András, Kovács Zsuzsanna, Lendvai Zsófia, Lukácsi Péter, Vida Sándor: *A védjegy törvény magyarázata*. HVG-Orac, Budapest, 2014, p. 232.

⁹ Haimo Schack: *Urheber- und Urhebervertragsrecht*. Dritte, neubearbeitete Auflage. Mohr Siebeck, Tübingen, 2005, p. 181.

¹⁰ Ulrich Loewenheim (szerk.): *Handbuch des Urheberrechts*. Zweite Auflage. C. H. Beck, München, 2010, §20 Rn. 38.

¹¹ Peek & Cloppenburg KG kontra Cassina SpA, C-456/06. sz. ügy, ECLI:EU:C:2008:232, 35–36. pont.

adás,¹² a tulajdonjog-fenntartás mellett megkötött jogügyletek¹³ nem illeszthetők a jogkimerülés keretei közé. Hasonló példák hozhatók a védjegyjog területéről is: nem minősül forgalomba hozatalnak, így nem vezet jogkimerüléshez áruminta szerződéses értékesítési ponton történő átvétele,¹⁴ bemutatópéldányok/tesztetek fogyasztók számára kipróbálás céljából történő elérhetővé tétele,¹⁵ a védjegyhasználati szerződés feltételeit meghaladó terjedelmű hasznosítás¹⁶ avagy az eladásra való felkínálás vagy raktáron tartás.¹⁷ Ezzel ellentétben az ajándékozás – a vagyontárgy feletti tulajdonjog ingyenes átruházása révén – automatikusan a jogelv érvényesülését eredményezi,¹⁸ akárcsak a csere útján történő átruházás.

A harmadik feltétel lényege, hogy a továbbértékesítés tárgyának mindig az eredeti árunak kell lennie. E vonatkozásban annak semmi akadályja nincs, hogy a jogszerű vásárló az eredeti műpéldányt „újraértelmezze”, mindaddig, amíg az nem jár a többszörözés vagy az átdolgozás jogának a sérelmével.

A negyedik fogalmi elem pedig világossá teszi, hogy az első vagy bármely későbbi jogszerű vásárló az említett műpéldányt maga is csupán tulajdonátruházással járó terjesztés útján (például adásvétellel, ajándékozással, cserével), jogszerűen adhatja tovább más személyek részére. Különösen kizártak a szolgáltatási típusú felhasználási magatartások, így a jogszerű tulajdonos a műpéldányt nem adhatja elő nyilvánosan, vagy épp nem adhatja bérbe.

1.2. Jogpolitikai megfontolások

Általánosan elfogadott, hogy a jogkimerülés a különböző társadalmi érdekoldalak közötti egyensúlyt biztosítja. Ez az „*equilibriumszerep*” azonban számos további célra bontható, több dimenzió mentén értelmezhető. Ezek az elsődleges jogpolitikai elvek a következők: a tulajdonjog primátusa az IP-jogok fölött; a díjazási elmélet és a piac jogosultak általi kontrolljának korlátozása.¹⁹

¹² BGH 7.6.2001 (I ZR 21/99) 1036–1038.

¹³ *Loewenheim*: i. m. (10), §20 Rn. 36; *Dreier, Schulze*: i. m. (8) §17 Rn. 25.

¹⁴ *L'Oréal SA és társai kontra eBay International AG és társai*, C-324/09. sz. ügy, ECLI:EU:C:2011:474.

¹⁵ *Coty Prestige Lancaster Group GmbH kontra Simex Trading AG*, C-127/09. sz. ügy, ECLI:EU:C:2010:313.

¹⁶ *Copad SA kontra Christian Dior couture SA, Vincent Gladel és Sociétés industrielle lingerie (SIL)*, C-59/08. sz. ügy, ECLI:EU:C:2009:260.

¹⁷ *Peak Holding AB kontra Axolin-Elinor AB, formerly Handelskompaniet Factory Outlet i Löddeköpinge AB*, C-16/03. sz. ügy, ECLI:EU:C:2004:759.

¹⁸ Az Egyesült Államok joggyakorlatából lásd: *Walt Disney Productions v. John Basmajian and Christie, Manson & Woods International, Inc.*, 600 F. Supp. 439 (1984); *UMG Recordings, Inc. v. Troy Augusto*, 558 F.Supp.2d 1055 (2008).

¹⁹ *Antoni Rubí Puig*: *Copyright Exhaustion Rationales and Used Software – A Law and Economics Approach to Oracle v. UsedSoft*. JIPITEC, 2013. 3. sz., p. 162–170; *Shubha Ghosh, Irene Calboli*: *Exhausting Intellectual Property Rights – A Comparative Law and Policy Analysis*. Cambridge University Press, New York, 2018, p. 22–40.

Mára elfogadott tétellé vált, hogy a tulajdonjog több részjogosítványból áll össze,²⁰ és a legszélesebb jogosítványokkal rendelkező személyek (jogszerű) joggyakorlását az IP-jogosultak nem korlátozhatják.²¹ Ez abból is következik, hogy a jogosultat megillető IP-jog nem azonosítható a fizikai tárgyak, dolgok feletti tulajdonjog intézményével.²² Épp ellenkezőleg: a fizikai hordozó az azt jogszerűen megvásárló személy tulajdonába kerül, s fellebbe az első jogszerű megszerzést követően az áru tulajdonosa gyakorol ellenőrzést.

Ez az általános jogpolitikai cél további megerősítést nyert a „díjazási elmélet” („*Belohnungstheorie*” vagy „*reward theory*”) révén. Eszerint a jogosult, amennyiben az első forgalomba hozatal alkalmával az előállítási költségeken felül szabadon figyelembe vehette az általa elfogadhatónak vélt díjazást az áru vételárának meghatározásakor, a további terjesztési magatartásokra nézve nem illeti meg őt semmilyen díjazás.²³

E két jogpolitikai cél szoros kapcsolatban áll a harmadikkal, miszerint az IP-jogosultnak nincs és versenyjogi értelemben nem is lehet lehetősége a másodlagos piac kontrollá-

²⁰ Hazánkban ezt a Ptk. 5:13.§ (2) bekezdése rögzíti.

²¹ Dreier, Schulze: i. m. (8) §17 Rn. 30.

²² A magyar jogirodalomból lásd különösen: *Ficsor Mihály Zoltán*: A szellemi tulajdon és a Ptk. Észrevételek és javaslatok a polgári jogi kodifikációhoz. Polgári Jogi Kodifikáció, 3. évf. 2. sz., 2001, p. 27–30; *Faludi Gábor*: Szerzői jog, iparjogvédelem és a Ptk. koncepciója, I. rész. Polgári Jogi Kodifikáció, 5. évf. 2. sz., 2003, p. 3–14; *Faludi Gábor*: Szerzői jog, iparjogvédelem és a Ptk. koncepciója, II. rész. Polgári Jogi Kodifikáció, 5. évf. 3. sz., 2003, p. 3–14; *Bobrovsky Jenő*: A szellemi tulajdon néhány dilemmájáról a körte és a sajt között. In: *Király Miklós, Gyertyánfy Péter* (szerk.): *Studia Gy. Boytha dedicata. Eötvös Lóránd Tudományegyetem*, Budapest, 2004, p. 33–45; *Lontai Endre, Faludi Gábor, Gyertyánfy Péter, Vékás Gusztáv*: Magyar polgári jog. Szerzői jog és iparjogvédelem. Eötvös József Könyv- és Lapkiadó, Budapest, 2012, p. 11. Ezzel ellentétes álláspontot lásd: *Tattay Levente, Pintz György, Pogácsás Anett*: Szellemi alkotások joga. Szent István Társulat, Budapest, 2011, p. 22–23. A német irodalom vonatkozásában lásd: *Gerhard Schricker*: *Urheberrecht – Kommentar*. Dritte, neubearbeitete Auflage. C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München, 2006, p. 33–43; *Manfred Rehbinder*: *Urheberrecht*. 15., neubearbeitete Auflage. C. H. Beck, München, 2008, p. 2; *Karl Egbert Wenzel, Emanuel H. Burkhardt*: *Urheberrecht für die Praxis*. Fünfte, vollständig überarbeitete Auflage. Verlag Dr. Otto Schmidt, Köln, 2009, p. 22–23. Az angolszász jogrendszerek vonatkozásában lásd: Paul Edmond Dowling v. United States, 473 U.S. 207 (1985) 216–217; *Patricia Loughlan*: “You Wouldn’t Steal a Car”: Intellectual Property and the Language of Theft. *European Intellectual Property Review*, 29. évf. 2007, p. 402; *David Fagundes*: Property Rhetoric and the Public Domain. *Minnesota Law Review*, 2010, p. 652–705.

²³ *Dietrich Reimer*: Der Erschöpfungsgrundsatz im Urheberrecht und gewerblichen Rechtsschutz unter Berücksichtigung der Rechtsprechung des Europäischen Gerichtshofs. *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht Internationaler Teil*, 1972. 6. sz., p. 225–226; *Moritz Röttinger*: Copyright and the Rules on the Free Movement of Goods. *Revue Internationale de Droit d’Auteur*, 1993, p. 94. Illetve ahogy az EUB fogalmazott: „a sale which allows the proprietor to realise the economic value of his trade mark exhausts the exclusive rights conferred by the directive”. Lásd: C-16/03. sz. ügy, 2. pont. A magyar védjegyjogi gyakorlatból lásd különösen: „Amint arra a jogerős ítélet is helyesen utalt, a díjazásnál a többes előző felhasználhatóság figyelembevételét a jogkimerülés kizárja.” Lásd: Kúria Pfv.20572/2013/7. számú precedensképes határozata.

lására.²⁴ Jogkimerülés híján ugyanis a jogosult a *fizikai hordozók* valamennyi, terjesztésben megnyilvánuló felhasználását ellenőrizhetné.

A jogkimerülést további másodlagos vagy közvetett jogpolitikai célok indokolhatják. Így a jogkimerülés pusztá léte megkönnyíti a (használt) árukhoz való hozzáférést, azok megfizethetősége („*affordability*”) és – a kereskedelmi forgalomban már nem kapható, illetve a piacról tudatosan, akár időlegesen, akár tartós jelleggel kivont tartalmak – elérhetősége („*availability*”) okán. A jogelv az olcsó beszerzést és a társadalom szegényebb tagjai által történő elérést biztosíthatja. Jogirodalmi álláspont szerint a jogelv továbbá garantálhatja a tranzakciók átláthatóságát.²⁵ A jogkimerülés ezenfelül segítheti a kulturális örökség megőrzését (a piaci forgalomban már nem kapható művek könyvtárakban/archívumokban történő megőrzése révén); a fogyasztói magánszféra sértetlenségét (a műpéldányokkal kapcsolatos magánjellegű tevékenységek kontrolljának kizárása révén); növelheti a piac működésének a hatékonyságát, valamint a vételárak versenyét szülheti (új, kreatív üzleti modellek kidolgozása, végső soron a vállalkozás szabadságának érvényesülése révén). A jogkimerülésnek köszönhetően erősödhet a különböző platformok versenye, ami csökkentheti az egyes szolgáltatókhoz való elválaszthatatlan kötődés, az ún. „*lock-in*” effektus veszélyeit.²⁶

A szerzői és az iparjogvédelmi jogok területén azonban ezek a jogpolitikai indokok nem azonos keretek között érvényesülnek. A szabadalmi és védjegy jog világában a jogosultnak fennállhat olyan jogos érdeke, amely az adott áru engedély nélküli továbbértékesítését korlátozhatja.²⁷ Különösen látványos ez a védjegy jog világában, ahol a védjegy jogosult jó

²⁴ Schack: i. m. (9), p. 180; Tomasz Targosz: Exhaustion in Digital Products and the “Accidental” Impact on the Balance of Interests in Copyright Law. In: Lionel Bently, Uma Suthersanen, Paul Torremans (szerk.): Global Copyright – Three Hundred Years since the Statute of Anne, from 1709 to Cyberspace. Edward Elgar, Cheltenham, 2010, p. 343.

²⁵ Evan Hess: Code-ifying Copyright: An Architectural Solution to Digitally Expanding the First Sale Doctrine. Fordham Law Review, 2013, p. 1971–1978.

²⁶ A közvetett vagy másodlagos jogpolitikai célok vonatkozásában lásd: R. Anthony Reese: The First Sale Doctrine in the Era of Digital Networks. Boston College Law Review, 2003, p. 585–610; Aaron Perzanowski, Jason Schultz: Digital Exhaustion. UCLA Law Review, 2011, p. 894–901; Theodore Serra: Rebalancing at Resale: ReDigi, Royalties, and the Digital Secondary Market. Boston University Law Review, 2013, p. 1774–1781; Puig: i. m. (19), p. 160–162; Sarah Reis: Toward a “Digital Transfer Doctrine”? The First Sale Doctrine in the Digital Era. Northwestern University Law Review, 2015, p. 189–194; Ariel Katz: The First Sale Doctrine and the Economics of Post-Sale Restraints. Brigham Young University Law Review, 2014, p. 109–117; Guy A. Rub: Rebalancing Copyright Exhaustion. Emory Law Journal, 2015, p. 773–795.

²⁷ Lásd az uniós jogforrásokon nyugvó 1995. évi XXXIII. törvény 20. §-át és a 1997. évi XI. törvény 16. § (2) bekezdését. E téren hozott némi újdonságot az egységes európai szabadalmi rendszer 2023. június 1-ei hatálybalépése, amely egy új kivételt fogalmazott meg a szabadalmi jogkimerülést illetően. Egészen pontosan a jövőben a szabadalmi jogosult „az adott termék további forgalmazását jogos indok alapján ellenezheti”. Ezzel összefüggésben lásd: Constantin Blanke-Roeser: Die gemeinschaftsweise Erschöpfung im Wandel der Zeiten. Ein Blick auf die Ausnahmeklausel zur Erschöpfung im europäischen Patentpaket und ihre früheren Fassungen. Zeitschrift für Geistiges Eigentum / Intellectual Property Journal, 2023. 3. sz., p. 277–294.

hírnevének a sérelme,²⁸ egymástól független áruk összecsomagolása,²⁹ a külső csomagolás eltávolítása,³⁰ vagy olyan benyomás keltése, hogy a védjegyjogosult és egy viszonteladó szerződéses kapcsolatban állna,³¹ mind alkalmas a jogkimerülés kizárására. Ennél is szembevetőbbek az Európai Unió Bíróságának (EUB) azok a döntései, amelyek rögzítik, hogy a gyógyszeripari termékek csomagolásának eltávolítása és új csomagolással történő importálása alkalmas lehet a fogyasztók helyes informálásának korlátozására, avagy arra, hogy a fogyasztónak nehézséget okozzon a termék eredetének a felismerése.³² Az Egyesült Államok joggyakorlata – a nemzetközi védjegyjogi jogkimerülés elfogadása ellenére – korlátozza az importálást azokban az esetekben, amikor a belföldön és a külföldön jogszerűen előállított termékek között lényegi különbség („material difference”) fedezhető fel.³³ A magyar esetjog is követi ezt a logikát. A Kúria megerősítette, hogy „a védjegyjogosult csak az általa forgalomba hozott áruval kapcsolatos védjegyhasználati cselekményeket nem tilthatja meg, az alperes azonban a forgalmazás kifogásolt módjával a felperes védjegyeit a saját termékének a reklámozására is használta, nem hivatkozhat a védjegyoltalom kimerülésére”.³⁴

1.3. Nemzetközi háttér

A jogkimerülés koncepcióját eredendően nemzetállami keretek között, egymástól elkülönítve dolgozták ki. Nagyon sokáig nem merült fel a jogelv továbbfejlesztése és multilaterális együttműködések keretében történő rendezése. Ez ugyanis feltétlenül a belső jogi megoldások – legalább részleges – feladását jelentette volna egyes országok számára. Ennek megfelelően a korai IP-egyezmények mellőzték az érdemi rendelkezéseket a jogkimerülést illető-

²⁸ Parfums Christian Dior SA és Parfums Christian Dior BV kontra Evora BV, C-337/95. sz. ügy, ECLI:EU:C:1997:517. Legújabbban az OLG Düsseldorf döntött úgy, hogy egy luxusparfüm diszkontárúház helyiségeiben történő elhelyezése (értékesítésre felkínálása) képes a jogosult jó hírnevét sérteni, és ezért az jogosult a továbbértékesítés ellen tiltakozni. Ezzel ellentétben ugyanakkor a bíróság a terméknek a diszkontárúház brosúráiban történő elhelyezését nem találta alkalmasnak arra, hogy a jogosult jó hírnevét sértse. Lásd: OLG Düsseldorf 29.06.2023 (20 U 278/20) – Calvin Klein, Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, 2023. 22. sz., p. 1630–1635.

²⁹ Fővárosi Ítéletábra 8.Pfv.20.989/2012/4.

³⁰ C-324/09. sz. ügy.

³¹ Bayerische Motorenwerke AG (BMW) és BMW Nederland BV kontra Ronald Karel Deenik, C-63/97. sz. ügy, ECLI:EU:C:1999:82.

³² A mára rögzült joggyakorlatot illetően lásd: *Bacher*: i. m. (8), p. 241–242. Az EUB 2022-es négy legújabb előzetes döntését lásd: *Bayer Intellectual Property*, C-204/20. sz. ügy, ECLI:EU:C:2022:892; *Merck Sharp & Dohme és társai*, C-224/20. sz. ügy, ECLI:EU:C:2022:893; *Impexeco*, C-253/20. sz. ügy, ECLI:EU:C:2022:894; *Harman International Industries*, C-175/21. sz. ügy, ECLI:EU:C:2022:895.

³³ Lásd például *Lever Brothers Co. v. United States*, 877 F.3d 101 (1989); *Lever Brothers Co. v. United States*, 981 F.2d 1330 (1993). A védjegyjog ezen „védelme” a szerzői jogi importálás korlátjaként is alkalmazható adott esetben. Vö.: *Mary Lafrance: Using Trademark Law to Override Copyright's First Sale Rule for Imported Copies in the United States*. In: *Irene Calboli, Edward Lee* (szerk.): *Research Handbook on Intellectual Property Exhaustion and Parallel Imports*. Edward Elgar, Cheltenham, 2016, p. 390–407.

³⁴ A Kúria Pfv.20166/2013/9. számú precedensképes határozata.

en.³⁵ Az első nemzetközi megállapodás, amely a tételt szabályozta, az integrált áramkörök szellemi tulajdon-jogáról 1989. május 26-án elfogadott Washingtoni Egyezmény volt.³⁶ Ettől a ponttól kezdve azonban a nemzetközi jogalkotás „magasabb fokozatra kapcsol”. Az alábbiakban tekintsük át a két leginkább releváns nemzetközi normát: a TRIPS-megállapodást és a WIPO Szerzői Jogi Egyezményét (WCT).

1.3.1. A TRIPS-megállapodás (1994)

Habár a TRIPS-megállapodás 1991-es előkészítő dokumentuma még egy általános terjesztési jog és az ahhoz kapcsolódó jogkimerülés elve mellett foglalt állást,³⁷ ezek a tervek a hosszú egyeztetések során elbuktak.³⁸ Chiappetta találóan úgy jellemezte a *TRIPS-megállapodás* előkészítése során tanúsított meddő tárgyalásokat és az ennek nyomán megszületett végeredményt, hogy a szerződő felek „megállapodtak, hogy nem állapodnak meg” a jogkimerülés tartalmáról.³⁹

A *TRIPS-megállapodás* végleges szövege a jogelvhez semleges aspektusból közelít, amikor rögzíti, hogy „a jelen Megállapodás szerinti vitarendezés céljára, a fenti 3. és 4. Cikkben foglaltak fenntartásával, a jelen Megállapodásban foglaltak a szellemi tulajdonjogok kimerülésének kérdését nem érintik”.⁴⁰ A fenti rendelkezés alapján a szerződő felek egyrészt tudomásul veszik, hogy amennyiben a jogkimerülést szabályozzák, akkor e vonatkozásban a nemzeti elbánás elve és a legnagyobb kedvezményes elbánás elve irányadó. Másrészt azonban kötelesek elfogadni a szerződő felek, hogy a WTO vitarendezési eljárása a jogkimerülés témakörével összefüggésben nem hívható segítségül. Ez utóbbi természetesen nem jelenti azt, hogy a jogaiban sértett fél ne indíthatna eljárást az illetékes nemzeti bíróság előtt.⁴¹

Az iparjogvédelem területén további két részletszabály érdemelhet figyelmet. Egyrészt a mintaoltalom jogosultját megillető importjog korlátozza a továbbértékesítés hatókörét (elsődlegesen a nemzetközi jogkimerüléseket preferálva a tagállamok területén).⁴² Másrészt a tagállamok felismerték, hogy szűk keretek között a szabadalmi kényszerengedély alapján

³⁵ Néhány közvetett utalást azért találhattunk a BUE 13. cikk (3) bekezdésében, 14. cikk (1) bekezdésének (i) pontjában, a 14ter cikkben, illetve 16. cikk (2) bekezdésében.

³⁶ Lásd az egyezmény 6. cikk (5) bekezdését.

³⁷ *Mihály Ficsor: The Law of Copyright and the Internet: The 1996 WIPO Treaties, their Interpretation and Implementation.* Oxford University Press, New York, 2002, p. 153–154.

³⁸ UNCTAD-ICTSD Project on IPRs and Sustainable Development: Resource Book on TRIPS and Development. Cambridge University Press, New York, 2005, p. 97–104.

³⁹ *Vincent Chiappetta: The Desirability of Agreeing to Disagree: The WTO, TRIPS, International IPR Exhaustion and a Few Other Things.* Michigan Journal of International Law, 2000, p. 333–392.

⁴⁰ TRIPS-megállapodás 6. cikk.

⁴¹ *Christopher Heath: Parallel Imports and International Trade.* IIC – International Review of Intellectual Property and Competition Law, 1997. 5. sz., p. 628–629.

⁴² TRIPS-megállapodás, 26. cikk 1. bekezdés (formatervek terén); 28. cikk 1. bekezdés a) pont (szabadalmak esetén); 36. cikk (topográfák esetén).

előállított, és alapvetően belföldi piacra szánt gyógyszerek importálhatók harmadik országokba is.⁴³

Hogy a *TRIPS-megállapodás* nem tartalmazott a fentieknél részletesebb szabályokat a jogkimerülést illetően, leginkább annak tudható be, hogy a szerződő felek nem jutottak kompromisszumra az önálló terjesztési jog szabályozását illetően.⁴⁴ Másrészt 1994-ig mindössze az országok egy csekély része rendelkezett a jogkimerülés tételét illető kiforrott jogszabályi rendelkezésekkel és/vagy joggyakorlattal. Sőt, ezek az országok jelentős különbség mellett rendezték e témakört. A fejlett, nagy piaccal és erős belföldi gazdasági potenciállal rendelkező államok többsége (például az Egyesült Államok vagy épp Németország) a nemzeti jogkimerülés érvényesülésében – vagyis a parallel import tilalmában – volt érdekelt. Ezzel ellentétben a kisebb piaccal rendelkező országok, mint például Hollandia,⁴⁵ Svájc⁴⁶ vagy Japán,⁴⁷ a nemzetközi jogkimerülés mellett tették le a voksukat. Hozzájuk hasonlóan olyan fejlett országok, mint például Ausztrália vagy Új-Zéland,⁴⁸ illetve általában véve a fejlődő országok, amelyek számára az importálás sok esetben a tartalmakhoz jutás legfőbb forrása volt,⁴⁹ a jogelv széles érvényesülésében voltak érdekeltek.⁵⁰ Az EGK/EU pedig 1994-et megelőzően több olyan közösségi normát alkotott, amelyek a regionális jogkimerülést – vagyis a közösségen belüli parallel importot – lehetővé tették.⁵¹

A szerződő felek nézőpontja közötti jelentős eltérés tükrében a végső szöveg a lehető legjobb kompromisszumnak bizonyult. Ebből kifolyólag a *TRIPS-megállapodás* nem vezetett be semmilyen új anyagi jogi előírást a jogelvet illetően, miközben – az említett garanciális szabályok betartásának kötelezettsége mellett – abszolút szabadságot biztosított a szerződő

⁴³ TRIPS-megállapodás, 31bis cikk; és az annak alapját adó Doha Nyilatkozat. Az iparjogvédelmi rendelkezések elemzéséhez lásd: *Susy Frankel, Daniel Gervais: International Intellectual Property Rules and Parallel Imports*. In: *Calboli, Lee* (szerk.): i. m. (33), p. 92–96.

⁴⁴ *Jörg Reinbothe, Silke Von Lewinski: The WIPO Treaties 1996 – The WIPO Copyright Treaty and the WIPO Performances and Phonograms Treaty, Commentary and Legal Analysis*. Butterworths Lexis Nexis, London, 2002, p. 80.

⁴⁵ *J. H. Spoor, D. W. F. Verkade, D. J. G. Visser: Auteursrecht*. Kluwer, Deventer, 2005, p. 186.

⁴⁶ *Howard P. Knopf: Parallel Imports & the Internet: Bits, Borders, Barriers & Exhaustion*. In: *Hugh C. Hansen* (szerk.): *International Intellectual Property Law & Policy*, Vol. 6. Juris, Huntington, 2001, p. 113–22.

⁴⁷ *Teruo Doi: Japan: Copyright – Whether Computer Games Are Cinematographic Works – Exhaustion of Distribution Rights*. *European Intellectual Property Review*, 24. évf. 9. sz., 2002, p. N147–148.

⁴⁸ *S. K. Verma: Exhaustion of Intellectual Property Rights and Free Trade – Article 6 of the TRIPS Agreement*. *IIC – International Review of Intellectual Property and Competition Law*, 1998. 5. sz., p. 562–565.

⁴⁹ *Peter K. Yu: Region Codes and the Territorial Mess*. *Cardozo Arts and Entertainment Law Journal*, 2012, p. 225–226.

⁵⁰ *Herman Cohen Jehoram: Prohibition of Parallel Imports through Intellectual Property Rights*. *IIC – International Review of Intellectual Property and Competition Law*, 1999. 5. sz., p. 507 és 509.

⁵¹ Több ország jogpolitikai megközelítését lásd: *Frankel, Gervais*: i. m. (43). In: *Calboli, Lee* (szerk.): i. m. (33), p. 97–104.

feleknek, hogy eldöntsék, rendezni kívánják-e a kérdéskört, és ha igen, akkor a szabályozás nemzeti, regionális vagy nemzetközi jogkimerülést írjon-e elő.⁵²

1.3.2. WCT (1996)

A WIPO által 1996-ban elfogadott internetszerződések egyértelműen előremutató előírásokat tartalmaztak a jogkimerülés tartalmát illetően.⁵³ Ennek egyrészt az az oka, hogy a nemzetközi szerzői jogi egyezmények közül elsőként ezek a szerződések rendelkeztek általános jelleggel a terjesztési jogról. A WCT 6. cikk (2) bekezdése szerint „[e] Szerződés nem érinti a Szerződő Felek szabadságát olyan feltételek esetleges meghatározására, amelyek alapján az (1) bekezdésben említett jog kimerülése a mű eredeti példányának, illetve többszörözött példányainak a szerző hozzájárulása alapján történt első adásvételét vagy a tulajdonjog egyéb első átruházását követően bekövetkezik”.⁵⁴ E rendelkezések egyértelmű anyagi jogi előírások átvételét teszik kötelezővé a szerződő felek számára azzal, hogy a részes országok szabad kezet kaptak a pontos szabályozás kialakításában.⁵⁵

Először is a szerződő felek kellő rugalmasság mellett továbbra is megválaszthatják, hogy nemzeti, regionális vagy nemzetközi hatósugarú jogkimerülést kívánnak-e bevezetni, ha egyáltalán szeretnék rendezni ezt a kérdést.⁵⁶ Másrészt az egyezmény az adásvételt, illetve a tulajdonjog egyéb átruházását, valamint az így értékesített műpéldány jogszerűségét tűzi a jogelv alkalmazásának előfeltételül.⁵⁷ Harmadrészt az a megfogalmazás, miszerint „e Szerződés nem érinti”, világossá teszi, hogy a szerződések semmilyen további előírása, így különösen a háromlépcsős teszt, nem lehet akadálya a jogkimerülés alkalmazásának.⁵⁸ Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a *műpéldány jogszerű megszerzője szabadon értékesítheti a tulajdonát képező műpéldányt, és e viszonteladás nem ütközik a mű rendes felhasználásával, és indokolatlanul nem károsítja a szerző jogos érdekeit.*⁵⁹ Végül külön említést érdemel a WCT 6. cikkéhez fűzött közös nyilatkozat. E szerint „[a] terjesztési és többszörözési joggal kapcsolatban az e cikkeken alkalmazott 'többszörözött példányok' és 'eredeti és többszörözött példányok' kifejezések kizárólag azokra a többszörözött példányokra vonatkoznak, amelye-

⁵² A TRIPS-megállapodás által hagyott ürré jogpolitikai és gazdasági következményeiről lásd: *Verma*: i. m. (48), p. 552–562.

⁵³ *Mihály Ficsor*: Guide to the Copyright and Related Rights Treaties Administered by WIPO and Glossary of Copyright and Related Rights Terms, Publication 891(E). World Intellectual Property Organization, Geneva, 2003, p. 202–203.

⁵⁴ Hasonlóképp lásd a hangfelvételek és zenei előadóművészek jogairól szóló WPPT 8. cikk (2) bekezdését.

⁵⁵ *Michel M. Walter, Silke Von Lewinski*: European Copyright Law – A Commentary. Oxford University Press, Oxford, 2010, p. 998, 11.4.18.

⁵⁶ *Reinbothe, Von Lewinski*: i. m. (44), p. 85.

⁵⁷ Uo. p. 86–87.

⁵⁸ Uo. p. 87.

⁵⁹ Uo.; *Silke Von Lewinski*: International Copyright Law and Policy. Oxford University Press, New York, 2008, p. 453, para. 17.65.

ket tárgyi formában lehet forgalomba hozni”. E rendelkezés eredendően a fizikai hordozók világára kívánta korlátozni a jogkimerülés alkalmazását.

1.4. Nemzeti, regionális és nemzetközi jogkimerülés

A nemzetközi szerzői jogi szabályok tehát a részes államok szabad belátására bízták annak eldöntését, hogy saját országukra nézve milyen megoldást választanak a terjesztés jogának a szabályozására, illetve annak korlátozására. A nemzeti jogkimerülés vitán felül elismert jogelv napjainkban. A releváns kérdés inkább az, hogy az egyes országok miként reagálnak a globális gazdaság kihívásaira, és miként kívánják kezelni a külföldön előállított áruk sorsát. A válasz e vonatkozásban a hosszú múltra visszatekintő párhuzamos vagy parallel import fogalmában rejlik. E kifejezés arra a helyzetre vonatkozik, amikor a jogosult, illetve az ő engedélyével más által – eredetileg akár belföldön, akár külföldön – jogszerűen forgalomba hozott áruk a jogosult kifejezett engedélye nélkül kerülnek forgalomba egy másik állam területén.⁶⁰

A párhuzamos import részleges vagy teljes körű elfogadásának a jogpolitikai háttere annak gazdasági jelentőségében keresendő. Egyes szerzők a díjazási elméletre és ezzel összefüggésben a piac további kontrolljának a tilalmára támaszkodva ismerik el a párhuzamos import létalapját (következésképp a nemzetközi, de legalább a regionális jogkimerülés létét).⁶¹ Másrészt a parallel import tilalma lehetőséget teremt arra, hogy a kiemelkedő piaci pozíciókkal rendelkező jogosultak az általuk megcélzott különböző piacokon eltérő árstratégiát vagy árdiszkriminációt kövessenek.

A változatos árstratégiát több tényező is magyarázhatja. Ilyen például az eltérő reklámozási hajlandóság. Hasonló jelentősége lehet a terjesztéshez használt üzleti modellek eltérő költségeinek. Ugyancsak gyakori az eltérő minőségű nyersanyagok használata. Az országok adóztatási és járulékfizetési politikája is relevanciával bírhat. Ugyanakkor van annak is esélye, hogy amennyiben a fejlődő országokban alacsonyabb áron értékesített áruk szabadon forgalmazhatók fejlett országokba, akkor a jogosultak, piaci pozícióikat féltve, a jövőben többé nem lesznek hajlandóak a fejlődő országokban olcsón értékesíteni a termékeiket.⁶²

Számos érv szól amellett, hogy az árdiszkrimináció egyaránt előnyös a jogosultak és a társadalom számára. Így többek szerint a nemzetközi árdiszkrimináció a termelés növelését, egyúttal az egységárak csökkenését eredményezheti, továbbá az országok (fejlesztett) fejlett, valamint a célközönség (magánszemélyek kontra profitorientált cégek) szerinti különbségtétel a haszonmaximalizálást teszi lehetővé, miközben a hozzáférést is a lehető

⁶⁰ *Cohen Jehoram*: i. m. (50), p. 495; *Ghosh, Calboli*: i. m. (19), p. 41–64.

⁶¹ *Carlos M. Correa*: *Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights*, Oxford Commentaries on the GATT/WTO Agreements. Oxford University Press, Oxford, 2007, p. 86.

⁶² Az iménti érvet említi és kritizálja: *UNCTAD-ICTSD*: i. m. (38), p. 117.

legszélesebb körben biztosítja.⁶³ Végső soron a párhuzamos import és a nemzetközi jogkimerülés elfogadása a nemzetközi verseny fokozódását, a fogyasztói igények mind hatékonyabb kielégítését, és sok esetben – különösen a gyógyszer- vagy élelmiszeripar területén – a fejlődő országok helyzetének a javulását is eredményezheti.⁶⁴

Az egyes országok háromféle módszert követhetnek a párhuzamos importtal kapcsolatos stratégiájuk megválasztásakor.⁶⁵ Ezek egyike, hogy kizárólag a belföldön értékesített műpéldányok vonatkozásában ismerik el a terjesztés jogának korlátozását, ami gyakorlatilag a nemzetközi jogkimerülés teljes tagadását, valamint a parallel import tilalmát jelenti.

Egy másik lehetséges út, hogy bármely országban megvalósult tulajdonát ruházás esetén lehetővé teszik a műpéldányok behozatalát, ami pedig a nemzetközi jogkimerülés elismerésével egyenlő. Kiváló példa erre az Egyesült Államok, amely a védjegy jog területén a 20. század eleje óta,⁶⁶ a legfelsőbb bíróságának legújabb joggyakorlatának köszönhetően pedig 2013-ban a szerzői jog,⁶⁷ 2017-ben pedig a szabadalmi jog⁶⁸ területén fogadta el a nemzetközi jogkimerülés (és a parallel import) jogszerűségét.

A harmadik szabályozási lehetőség legkiválóbb példáját az EU szolgáltatja, amely regionális jogkimerülés keretében bármely uniós (és EGT-) tagország területén történő adásvétel esetén előírja a terjesztés jogának kimerülését. Ugyanezen szabályok alapján az említett országokon kívüli terjesztések esetén már nem hívható segítségül a jogkimerülés tétele, következésképp az EGT területén kívül forgalomba hozott műpéldányok importálása a közös piac területére előzetes engedélyt feltételez.⁶⁹ E magasabb szintű jogpolitikai megfontolások magyarázzák azt, hogy az EUB releváns gyakorlata, majd az uniós jogalkotás az IP valamennyi részterületét párhuzamosan érintette. Vagyis az EGK/EU területén a jogkimerülés

⁶³ *Rubí Puig*: i. m. (19), p. 168–169; *Katz*: i. m. (26), p. 77–78; *Rub*: i. m. (26), p. 770–773.

⁶⁴ *Enrico Bonadio*: Parallel Imports in a Global Market: Should a Generalised International Exhaustion be the Next Step? *European Intellectual Property Review*, 33. évf. 3. sz., 2011, p. 155; *Irene Calboli*: Intellectual Property Exhaustion and Parallel Imports of Pharmaceuticals: A Comparative and Critical Review. In *Carlos M. Correa, Reto M. Hilty* (szerk.): *Access to Medicines and Vaccines*. Springer, Cham, 2022, p. 31–71.

⁶⁵ A három versengő modellt illetően lásd: UNCTAD-ICTSD i. m. (38), p. 93–94; *Correa, Hilty*: i. m. (64), p. 79; *Frederick M. Abbott*: Parallel Importation: Economic and Social Welfare Dimensions, 2007, p. 5 (www.iisd.org/pdf/2007/parallel_importation.pdf).

⁶⁶ *Irene Calboli*: Trademark Exhaustion and Free Movement of Goods: A Comparative Analysis of the EU/EEA, NAFTA and ASEAN. In: *Irene Calboli, Edward Lee* (szerk.): *Research Handbook on Intellectual Property Exhaustion and Parallel Imports*, *Research Handbooks in Intellectual Property*. Edward Elgar, Cheltenham, 2016, p. 375. Ezzel ellentétben – a védjegy jog „univerzalitását” elvető – ítéletek is ismertek, lásd különösen a legfelsőbb bíróság döntését 1923-ból: *A. Bourjois & Co. v. Katzel*, 275 F. 539 (1921), reversed, 260 U.S. 689 (1923).

⁶⁷ *Supap Kirtsang v. John Wiley & Sons, Inc.*, 133 S.Ct. 1351 (2013).

⁶⁸ *Impression Products v. Lexmark International*, 137 S.Ct. 1523 (2017).

⁶⁹ *Sebago Inc. és Ancienne Maison Dubois & Fils SA kontra G-B Unic SA*, C-173/98. sz. ügy, ECLI:EU:C:1999:347.

a védjegy-, szabadalmi és szerzői jog területén párhuzamosan, egymásra is figyelemmel került kidolgozásra, illetve fejlesztésre.⁷⁰

Épp ezért tűnhet izgalmas kérdésnek, hogy az IP-jogosult korlátozhatja-e az általa jogszerűen forgalomba hozott és több IP-jog által is védett termékek viszonteladását olyan esetekben, amikor az ütközik a cég alapvető üzletpolitikájával. Az EUB nem talált semmi olyan körülményt, amely alapján indokolt lett volna a tagállamok közötti kereskedelem korlátozása, s ezért elvetette a felperes követelését a védjegyjog alapján. Sőt, a Bíróság meglátása szerint „az alapügyhöz hasonló körülmények között a szerzői jogok által a védett műnek a viszonteladó reklámanyagában történő többszörözése vonatkozásában nyújtott védelem semmi esetre sem lehet szélesebb annál, mint amit ugyanezen körülmények között a védjegyjog biztosít.”⁷¹ Más szóval az IP-jogosult nem hivatkozhat szerzői jogaira abban az esetben, amennyiben a termékei a védjegyjogi jogkimerülés alapján jogszerűen értékesíthetők egy másik tagállamban.

1.5. Jogkimerülés a magyar jogban

A magyar szerzői és iparjogvédelmi jogban a jogkimerülés jelenlegi formájában hűen tükrözi a nemzetközi és EU-s joganyagot. Ennek megfelelően a magyar IP-jog a regionális jogkimerülés tételét rögzíti a szabadalmi,⁷² a védjegy-,⁷³ a formatervezési⁷⁴ és a szerzői jog⁷⁵ világában. Nem volt azonban ez mindig így.

A terjesztés joga egészen a hatályos szerzői jogi törvény megalkotásáig nem képezte jogunk részét. Igaz, hogy az 1884. évi és az 1921. évi szerzői jogi törvény egyaránt a szerző kizárólagos jogaként ismerte el a „közzétételt és forgalomba hozatalt”,⁷⁶ azonban e felhasználási magatartások nem tették lehetővé a forgalomba hozatalt követő további értékesítést. Az 1969-es, ún. szocialista szerzői jogi törvény új vagyoni jogi szabályozása szerint „a mű bármilyen felhasználásához – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – a szerző hozzájárulása szükséges”.⁷⁷ Ebbe akár a forgalomba hozott műpéldányok további nyilvános viszonteladásainak ellenőrzése is beleérthető lett volna, ám az antikvár kereskedelem töretlen

⁷⁰ A szabadalmi, védjegy- és szerzői jogi jogkimerülés különböző jogrendszerekben fennálló működését lásd részletesen: *Ghosh, Calboli*: i. m. (19), p. 65–136; *Péter Mezei*: Copyright Exhaustion: Law and Policy in the United States and the European Union, Second Edition. Cambridge University Press, New York, 2022, p. 35–105.

⁷¹ *Parfums Christian Dior SA és Parfums Christian Dior BV kontra Evora BV*, C-337/95. sz. ügy, ECLI:EU:C:1997:517, 58. pont.

⁷² 1995. évi XXXIII. törvény 20. §.

⁷³ 1997. évi XI. törvény 16. § (1) bekezdés.

⁷⁴ 2001. évi XLVIII. törvény 18. §.

⁷⁵ 1999. évi LXXVII. törvény 23. § (5) bekezdés.

⁷⁶ 1884. évi XVI. törvénycikk a szerzői jogról, 1.§ 1. mondat. Az 1921. évi LIV. törvény a szerzői jogról 1.§ 1. mondata változást e téren nem hozott.

⁷⁷ 1969. évi III. törvény a szerzői jogról 13.§ (1) bekezdés 1. mondat.

létezése világosan igazolja, hogy ilyen széles terjesztési jogot nem gyakoroltak a jogosultak ebben az időszakban.⁷⁸

A hatályos Szjt. elfogadásával jelentős változások következtek be. A jogszabály elfogadása alapvetően a néhány évvel korábban megkezdődött EU-s csatlakozási tárgyalásoknak és a vállalt jogharmonizációs kötelezettségnek volt köszönhető. A magyar Országgyűlés 2004. május 1-jei hatállyal – hazánk európai uniós tagságával – vezette be a jogkimerülést az uniós *acquis communautaire*-rel összhangban. A szabályozást a joggyakorlat is világosan a magáévá tette. Irányadó bírósági ítéletek, illetve SZJSZT-szakvélemények ismertek a védelmi idő újjáéledésének köszönhetően feléledő terjesztési jog ideiglenes korlátozását nyújtó, egyúttal a már jogszerűen előállított műpéldányok további értékesítéseket lehetővé tevő átmeneti rendelkezések (Szjt. 108. §) érvényesüléséről,⁷⁹ a külföldön jogellenesen előállított műpéldányok importálásának tilalmáról,⁸⁰ a jogkimerülés alkalmazhatóságának a kizárásáról a belföldön előállított hamisított műpéldányok,⁸¹ valamint a szolgáltatásjelleggel nyújtott műholdas továbbközvetítések vonatkozásában.⁸²

A magyar iparjogban még rövidebb múltra tekint vissza a jogkimerülés tétele. Mivel jellemzően a magyar iparjogi törvények a kora 1990-as években születtek, amikor a magyar uniós csatlakozás messze volt a bizonyostól, így az 1999-es Szjt. elfogadásához hasonló „proaktív” jogalkotásra nem nyílt lehetőség. Ezzel magyarázható, hogy a jogkimerülésre vonatkozó előírások a már említett magyar iparjogvédelmi normákba hazánk 2004. május 1-jei csatlakozásának napjával kerültek be. Ennek megfelelően hazánkban a regionális jogkimerülés érvényesül valamennyi oltalmi forma esetén.⁸³

2. KIHÍVÁSOK ÉS KILÁTÁSOK

Eddig a jogkimerülés hagyományos érvényesülési területeire fókuszáltunk, ám ez nem képes visszaadni a tétel mindennapi gyakorlatának színességét. A jogkimerülésnek ugyanis nem csupán könyvek vagy gyógyszerek vizonteladása esetén van szerepe, hanem – különösen az elmúlt egy-két évtizedben – olyan esetekben is felmerült a vizsgálata, mint az átalakító jellegű vizonteladások, a körforgásos gazdaság előmozdítása vagy épp a digitális tartalmak vizonteladása. Tekintsük át röviden ezeket a példákat.

⁷⁸ SZJSZT-7/2006, 165. Lásd továbbá: SZJSZT-30/2002.

⁷⁹ SZJSZT-15/2004.

⁸⁰ SZJSZT-10/2001; SZJSZT-9/2002.

⁸¹ BDT2010.2365. Ehhez kapcsolódóan lásd: SZJSZT-13/2005.

⁸² Fővárosi Ítéletábla 8.Pf.21.210/2010/5. szám.

⁸³ *Vida Sándor*: A paralellimport az Európai Közösség védjegy- és versenyjogában. Jogtudományi Közlöny, 1999. 5. sz., p. 217–222; *Tattay Levente*: Az EU legfejlettebb iparvédelmi integrációja: a közösségi védjegy. *Külgazdaság*, 2005. 7–8. sz., p. 65–84; *Tattay Levente*: Közösségi védjegy. *Európai Jog*, 2015. 5. sz., p. 22–36.

2.1. Átalakító jellegű viszonteladások

Átalakító jellegű viszonteladásokat számos ország bírósága talált korábban jogszerűnek. Néhány példát hozva: egy német ítélet képeslapok csokoládésdobozra történő ragasztását;⁸⁴ amerikai bíróságok pedig sálak és törölközők új táskák készítéséhez való felhasználását,⁸⁵ képeslapok és üdvözlőkártyák csempékre való rögzítését,⁸⁶ leselejtezett Superman-képregények új borítóval történő ellátását,⁸⁷ valamint puhakötésű könyvek kemény kötésben való értékesítését⁸⁸ találta beilleszthetőnek a jogkimerülés tételébe.

Különös figyelmet érdemel azonban az a holland ügy, amelyben az alperes Rien Poortvliet állatokról és gnómról készült rajzait vágta ki egy naptárból és értékesítette furnérlemezzre rögzítve. A holland Hoge Raad nem találta jogszabályba ütközőnek az ilyen „átalakításokat”.⁸⁹ Alapvetően ez az ítélet inspirálta az *Art & Allposters*-ügy alperesét is, aki festmények jogszerűen beszerzett, poszterre sokszorozott példányait „transzferálta” különböző felületekre a vásárlók egyedi megrendelésétől függően. A képek eredeti jogosultja szerint az alapul szolgáló műveket „átdolgozták”; az alperes szerint pedig mivel az eredeti példányokat jogszerűen vásárolta meg, ezért azokra nézve a jogkimerülés tétele kibívót biztosít az új példány hordozójától függetlenül.⁹⁰ Az EUB mindkét fél érvét elvetette: a felperes érvelése alaptalannak bizonyult új, egyéni, eredeti mű alkotásának hiányában.⁹¹ Az alperesi érvelést pedig arra hivatkozással utasította el az EUB, hogy a „transzferálási” folyamat szükségképpen többszörözést jelentett,⁹² amelyre a jogkimerülés tétele nem terjedhet ki.⁹³ Ezt a logikát néhány évvel később a finn Szerzői Jogi Tanács kiterjesztette arra az esetre is, amikor leselejtezett porcelántermékek eredeti virágmintás részeit építette be egy képzőművész fülbevalókba és más ékszerekbe.⁹⁴

⁸⁴ KG 26.1.2001 (5 U 4102/99) 125–126.

⁸⁵ *Scarves by Vera Inc. v. American Handbags Inc.*, 188 F.Supp. 255 (1960).

⁸⁶ *The C. M. Paula Company v. L. Gene Logan*, 355 F.Supp. 189 (1973); *Annie Lee et al., v. Deck the Walls, Inc.*, et al., 925 F.Supp. 576 (1996); *Precious Moments, Inc., v. La Infantil, Inc.*, et al., 971 F.Supp. 66 (1997).

⁸⁷ *Independent News Co., Inc., et al., v. Harry Williams*, 293 F.2d 510 (1951).

⁸⁸ *Lantern Press Inc. v. American Publishers Co.*, 419 F.Supp. 1267 (1976).

⁸⁹ Vö.: *Feer Verkade: “First-Sale” or Exhaustion Doctrine in the Netherlands*. In: *P. Bernt Hugenholtz, Antoon Quadvlieg, Dirk Visser* (szerk.): *A Century of Dutch Copyright Law: Auteurswet 1912–2012*, deLex, Amsterdam, 2012, p. 298.

⁹⁰ *Art & Allposters International BV kontra Stichting Pictoright*, C-419/13. sz. ügy, ECLI:EU:C:2015:27, para. 14–21.

⁹¹ Uo., para. 24–28.

⁹² Uo., para. 29–40.

⁹³ Uo., para 45.

⁹⁴ A tanács véleményének kritikáját és az „upcycling” jelenségének jogkimerülésbe való beilleszthetőségét lásd: *Péter Mezei, Heidi Härkönen: Monopolising Trash: The Critical Analysis of Upcycling under Finnish and EU Copyright Law*. *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2023. 5. sz., p. 360–366.

2.2. Fenntarthatósági kérdések

Épp az imént említett finn ügy világít rá, milyen fontos dolog az IP-t Földünk jelenlegi állapotában a fenntarthatóság gondolatával szembesíteni. A körforgásos gazdaság ugyanis alapot adhat a hagyományos, lineáris előállítás és fogyasztás prioráló IP-jog jogpolitikai érveinek újragondolására.⁹⁵ A jogkimerülés tételének fenntarthatóságorientált újragondolása fontos lépés lehet a körforgásos gazdálkodás felé. Sőt, ahogy az Európai Bizottság is elmozdult a fenntartható termelés és a körforgásos üzleti modellek főszabályként kezelése felé,⁹⁶ úgy tűnik indokoltnak a jogosultorientált „magasszintű védelem” gondolatától történő eltávolodás is.

A fenntarthatóságorientált jogkimerülés tétele szorosan összekapcsolható az EU számos egyéb normaanyagával is. A hulladékokról szóló irányelv preambuluma⁹⁷ például kiemeli a körforgásos gazdaságot és a termékek egész életciklusára fókuszáló, fenntartható termelés és fogyasztás szükségességét.⁹⁸ A tagállamok feladata, többek között, a termékek újbóli felhasználásának és újrahasznosításának az előmozdítása.⁹⁹ A hulladék termelésének megakadályozása céljából ráadásul a tagállamoknak olyan innovatív megoldásokat kell támogatniuk, amelyek a termékek életciklusának meghosszabbítására, azok újbóli, illetve új célokra történő felhasználására irányulnak.¹⁰⁰ A jogkimerülés tételének a fenti horizontális célokkal ellentétes értelmezése az uniós törekvések sikerét kockáztathatja. A körforgásos gazdaságnak a jogkimerülés hagyományos értelmezése elavultnak tekinthető.

Az előbbi gondolatok különösen az iparjogvédelem területén tekinthetők megfontolandónak, azonban az iparművészeti alkotások világában is relevanciával bírhatnak. Ezeknek az alkotásoknak az életciklusa ugyanis lényegesen rövidebb a képzőművészeti vagy irodalmi művekéhez képest. Az étkezészetek, bútorok és egyéb kiegészítők elhasználnak vagy csak egyszerűen „kimennek a divatból”, nullára csökkentve a piaci értéküket. E téren az EU textilstratégiája szolgálhat érdekességekkel.¹⁰¹ A fenntarthatóságorientált jogkimerülés ennek a stratégiának a megvalósulását mozdíthatja elő, különösen a ruházati és tágabb di-

⁹⁵ *Taina Pihlajarinne, Rosa Maria Ballardini: Paving the way for the environment: channelling „strong” sustainability into the European IP system. European Intellectual Property Review, 42. évf. 4. sz., 2020, p. 243.*

⁹⁶ Európai Bizottság: Zöld megállapodás: Új javaslatok a fenntartható termékek normává tételére és Európa erőforrás-függetlenségének növelésére, Brüsszel, 2022. március 30. (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_22_2013).

⁹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/851 irányelve (2018. május 30.) a hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelv módosításáról.

⁹⁸ Uo., (1) preambulumbekzdés.

⁹⁹ Uo., (20) preambulumbekzdés.

¹⁰⁰ Uo., (29) preambulumbekzdés.

¹⁰¹ A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Tanácsának – A fenntartható és körforgásos textiliparra vonatkozó uniós stratégia. Brüsszel, 2022.3.30., COM(2022) 141 final.

vatszektorban. A stratégia által is említett ekodizájn, megjavítás és újrahasznosítás a zöld átállás szükséges eszközei lehetnek.¹⁰² Az IP-jogok – különösen a szűken értelmezett, jogsultcentrikus jogkimerülés tételére támaszkodva – nem szabad, hogy a zöld átállás útjába álljanak.

2.3. Digitális jogkimerülés

Végül: alkalmazható-e a jogkimerülés tétele a digitális termékek továbbértékesítésére? Ez a kérdés hagyományosan a szerzői jog területére esik, ám a digitális, és különösen a háromdimenziós formatervezést is érintheti.

A már idézett WCT-hez csatolt közös nyilatkozat világosan a fizikai műpéldányokra szorította a terjesztés jogát. 1996 óta azonban rengeteg idő telt el, és az üzleti modellek folyamatos változása – amely mentén „használt” szoftverek, hangfelvételek, audiovizuális tartalmak és e-könyvek viszonteladása is realitássá vált – a jogelv újragondolását teheti szükségessé.

A releváns joggyakorlat azonban nem szükségképpen nyitott ebbe az irányba. Bár az EUB a 2012-es UsedSoft-ügyben még elismerte a szoftverek továbbértékesítésének a lehetőségét a lex specialis jellegű – vagyis csak a számítógépi programokra nézve releváns – szoftverirányelv¹⁰³ alapján,¹⁰⁴ később az e-könyvek mentén kizárta a digitális jogkimerülés érvényesülését bármely más műtípusra nézve.¹⁰⁵ Az Egyesült Államokban a ReDigi-ügyet jogerősen lezáró Second Circuit találta úgy, hogy a jogszerűen beszerzett iTunes-dalok központi tárhelyre történő „migrálása” és onnan történő továbbértékesítése szükségszerűen együtt jár a fájlok többszörözésével, amire a first sale doktrína nem terjedhet ki.¹⁰⁶ Ennek fényében valószínű, hogy más – a fenti jogesetekben nem érintett – műtípusok, például audiovizuális tartalmak, adatbázisok esetén is hasonló következtetésre jutnának az uniós tagállamok bíróságai. Éppígy nem tűnik reálisnak a jogkimerülés alkalmazása a „nem helyettesíthető tokenek” (NFT-k) továbbértékesítése tekintetében.¹⁰⁷

¹⁰² Uo., 3.5. pont.

¹⁰³ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/24/EK irányelve (2009. április 23.) a számítógépi programok jogi védelméről (kódifikált változat) (EGT-vonatkozású szöveg), OJ L 111, 5.5.2009, p. 16–22, 4. cikk (2) bekezdés.

¹⁰⁴ UsedSoft GmbH kontra Oracle International Corp., C-128/11. sz. ügy, ECLI:EU:C:2012:407. A jogvita elemzését a magyar jogirodalomban lásd: *Farkas Henrietta Regina: A „használt” szoftverek értékesítésének jogi megítélése az Európai Unióban: a UsedSoft kontra Oracle ügy. Infokommunikáció és Jog, 2013. 4. sz., p. 126–130; Mezei Péter: A jogkimerülés intézményének a kialakulása és fejlődése az Európai Unió szerzői jogában. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 10. (120.) évf. 4. sz., 2015. augusztus, p. 80–87.*

¹⁰⁵ Nederlands Uitgeversverbond és Groep Algemene Uitgevers kontra Tom Kabinet Internet BV és társai, C-263/18. sz. ügy, ECLI:EU:C:2019:1111.

¹⁰⁶ Capitol Records, LLC, v. ReDigi Inc., 910 F.3d 649 (2018).

¹⁰⁷ *Balázs Bodó, Alexandra Giannopoulos, Péter Mezei, João Pedro Quintais: The rise of NFTs: These aren't the droids you're looking for. European Intellectual Property Review, 44. évf. 5. sz., 2022, p. 277; Mezei Péter: NFT-k a szerzői jog világában. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 17. (127.) évf. 3. sz., 2022. június, p. 18.*

Habár a joggyakorlat elveti a digitális jogkimerülést, számos jogpolitikai érv szólna mellette, különösen a díjazási elmélet és a jogosultak piackorlátozó magatartásaival szembeni elvárások. A másodlagos jogpolitikai elvek közül a hozzáférhetőség és megfizethetőség, a kulturálisörökség-védelmi, fogyasztóvédelmi és versenyjogi megfontolások, illetve a társadalmi igazságossági elméletek ugyancsak ebbe az irányba mutatnának. Tény ugyanakkor, legalább ilyen fontos ellenérveket hozhatunk fel a hagyományos IP-jog mentén: a virtuális tulajdon koncepciójának a hiánya a szerzői jogban; a digitális példányok a fizikai példányok tökéletes replikái, melyek praktikusán nulla költséggel és adatvesztés nélkül többszörözhetőek; vagy hogy a digitális jogkimerülés esetleg a primér piacokra gyakorolhat torzító hatást.¹⁰⁸ A jogpolitikai elvek közötti ütközés is rámutat arra, hogy a kérdést a jogalkotó tudná végleg eldönteni.

¹⁰⁸ Ennek legrészletesebb elemzését lásd: *Mezei*: i. m. (70), p. 177–198.